

Skal – skal ikke droppe antihormonbehandlingen?

Det er en tabubelagt og meget vigtig problemstilling, når en patient overvejer at droppe eller har droppet antihormonbehandlingen efter brystkræft. DBObladet opfordrer på ingen måde til, at behandlingen droppes, men vi behandler emnet for at sætte fokus på et dilemma, som mange går med for sig selv. Vi spurgte på vores Facebook- og hjemmeside, hvad der ligger til grund for overvejelserne. Kvinderne er anonyme, men redaktionen kender deres identitet.

STOR VILDREDE

Jeg har droppet Tamoxifen efter seks år. Jeg fik konstateret brystkræft i 2011 og kræft i livmoderen i 2016 sandsynligvis pga. Tamoxifen. I 2017 følte jeg mig så træt og mismodig, at jeg foreslog onkologen at holde en pause med Tamoxifen i tre måneder. Jeg fik det bedre og valgte derfor at stoppe helt. Jeg har været i stor vildrede omkring det, for den onkolog, jeg har snakket mest med, syntes, at jeg skulle fortsætte, og de andre onkologer, jeg var hos efter min pause, syntes ikke, at jeg skulle fortsætte, netop fordi mit underliv var fjernet. Jeg ved stadig ikke, hvad der er op og ned i det, og jeg føler mig af og til utryk i min beslutning. Hvis jeg får tilbagefald, vil jeg så bebrejde mig selv? Jeg synes generelt, det har været svært at få svar på, om det gør en forskel at få fjernet hele sit underliv i forhold til brystkræft og Tamoxifen.

Kvinde, 53 år

DET BEDSTE VALG

Efter tre måneder med en daglig antihormonpille oplevede jeg synsforstyrrelser, søvnproblemer, grådlabilitet, smerter i knogler og led, koncentrationsbesvær, humørsvingninger, aggressivitet, nedsat hørelse (er berettiget til høreapparat), smerter i mine nervebaner i begge arme, kuldeforstyrrelser i hænder og fødder. Jeg har derfor fravalgt efterbehandlingen. Det er det bedste valg, jeg har taget længe.

Kvinde, 43 år

SAVNER MIN SEXLYST

Grunden til, at jeg overvejer at droppe antihormonerne er, at jeg savner min sexlyst. Jeg er 37 år, og det er nærmest håbløst at starte et forhold eller være i et, når ens krop ikke længere er til at stole på og ikke reagerer, som den plejer. Jeg har bare lyst til at nyde livet og træde ud af kræftens skygge. Jeg fik brystkræft i 2013 og tilbagefald i 2014. Lige nu er jeg ikke i behandling med antihormoner, da jeg prøver at blive gravid. Det er så fedt at være mig selv igen, og jeg har absolut ikke lyst til at skulle tilbage på dem.

Kvinde, 37 år

VÆRRE END KEMO

Jeg overvejer at droppe antihormonbehandlingen, fordi jeg har det for dårligt af bivirkningerne. Det er utroligt, at jeg kan have det værre af en lille pille end af kemoen.

Kvinde, 59 år

INVALIDERENDE SMERTER

Min livskvalitet på antihormoner var FOR ringe! Jeg tog først Letrozol i cirka 18 måneder, men jeg stoppede pga. kraftige, invaliderende smerter i arme og ben og mange hedeture fordelt over døgnet 24 timer. Herefter fik jeg Tamoxifen i cirka 18 måneder. Denne gang var bivirkningerne svimmelhed, osteklokke-fornemmelse, pludselige ildebefindende og generel utilpashed. Det var ikke foreneligt med et familie- og arbejdsliv, så jeg talte med onkologen og fik lavet en risikovurdering og stoppede med behandlingen. Mit liv er fortsat et andet liv end før kræftdiagnosen. Nu er det præget af træthed, manglende overskud, ondt i leddene og en følelse af at være blevet 15 år ældre på bare fire år.

Kvinde, 59 år

INGEN LIVSKVALITET TILBAGE

Jeg droppede antihormonerne Letrozol efter seks måneder. Jeg blev tiltagende træt uge for uge og troede i første omgang, at det skyldtes strålebehandlingen. Men det fortsatte, efter strålebehandling sluttede. Jeg fik mange smerter i muskler og led, havde besvær med at gå og døjede med en voldsom svimmelhed. Jeg havde ingen livskvalitet tilbage. Golf, som jeg havde nydt at spille med min mand i 20 år, var umuligt. Jeg havde en samtale med en onkolog, der syntes, at jeg skulle holde en pause på tre måneder og derefter starte på et nyt præparat. Jeg valgte at stoppe helt. Nu er jeg ved at vende tilbage til livet efter 1,5 år. Jeg kan stadig ikke gå 18 huller. Ting tager tid.

Kvinde

STOPPEDE EFTER NI MÅNEDER

Jeg droppede antihormonbehandlingen efter ni måneder. Behandlingen gav mig så mange smerter, at jeg næsten ikke kunne gå. På onkologisk afdeling udregnede de en tilbagefaldsprocent på 1%, så jeg valgte at stoppe behandlingen. Jeg fortsætter dog Zometabehandlingen, da jeg har knogle-skørhed.

Kvinde

VILLE HAVE MIT LIV TILBAGE

Jeg er opereret for brystkræft i 2003, og den sværeste kamp var antihormonbehandlingen. Mine slimhinder tørrede ind, jeg skulle passe på, når jeg tørrede mig efter toiletbesøg, samleje føltes som glasskår i skeden. Jeg blev træt og uoplagt og fik depressive symptomer. Jeg tog antihormoner i knap to år, hvor jeg prøvede at lindre tilstanden med E-ring og glidecreme, naturprodukter, kortvarigt lykkepiller, alt uden den store effekt. Jeg var arbejdsløs og oplevede et pres fra fagforening og jobformidling til at komme på arbejdsmarkedet igen. For at få mit liv tilbage og komme på arbejdsmarkedet igen, valgte jeg antihormonbehandlingen fra. I starten var det en beslutning, jeg havde det rigtig godt med, fordi jeg mærkede en klar bedring i mine symptomer, men siden har jeg følt, at jeg smed en redningsplanke væk, og måske var en uansvarlig mor ved at vælge behandling fra, så jeg måske fik en større risiko for tilbagefald og evt. at dø fra mine børn og familie. I dag er det snart 15 år siden, og jeg har det godt. Jeg ville ønske, at der dengang havde været mere fokus på, hvad bivirkninger gør ved kroppen og individet, og at der havde været et bedre netværk og forståelse specielt fra arbejdsmarkedet. Jeg følte mig faktisk presset til at stoppe min behandling for at kunne leve op til krav, ikke bare som mor men også fra omverdenen og samfundet. Da jeg stoppede behandling og fik det bedre, fandt jeg selv et arbejde, og jeg har siden uddannet mig både til yogalærer og jordemoder. Jeg håber, at der er bedre muligheder og mere fokus på bivirkninger i dag.

Kvinde, 45 år

På de næste sider kan du læse om et nyt projekt, der forsker i følgeefferter i forbindelse med antihormonbehandling.